

Priloga: Rzd-01-21-00030-01

Datum: 2.6.2021

opis enote nesnovne kulturne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE

EID: **2-00094**

Ime enote: **Petje na četrtko**

Sinonimi imena enote:

Lučko petje na štrto

2. OPIS ENOTE DEDIŠČINE

Zvrst dediščine: **uprizoritve in predstavitve**

Podzvrsti:

vokalna ljudska glasba

Tipološka gesla:

večglasno petje, ljudska glasba, glasbena skupina

Kratek opis:

Petje na četrtko je pevski način, ko se osnovnemu štiriglasju v najvišji legi pridružita tretji (tretka) in četrti (četrтка) glas nad basom. Način petja na četrtko je znan na območju Luč v Zgornji Savinjski dolini.

Opis:

Petje na četrtko je način petja, ko se osnovnemu štiriglasju, ki ga sestavljajo osnovni glas (naprej), spremljevalni glas (čez) ter prvi in drugi bas, v najvišji pevski legi pridružita tretji (tretka) in četrti (četrтка) glas nad basom. Štiriglasje se z glasovoma razširi v šestglasje. Tretko in četrtko izvajata dva pevca, ki se z značilno melodično figuro pridružita skupnemu sozvočju v zaključkih melodičnih fraz ali pa vztrajata ob celotni melodični liniji. Linija tretke se giblje okoli kvinte osnovnega tona in na njej zaključuje, četrтка pa okoli osnovnega tona in prav tako na njem zaključuje. Danes poznamo primere petja na četrtko le v Lučah v Zgornji Savinjski dolini. Ta način petja je bil konec 20. stoletja razširjen tudi med pevkami, danes pa ga izvajajo le pevci.

Zaradi zahtevnosti izvajanja je petje na četrtko redkost v repertoarjih poustvarjalnih pevskih skupin, je pa redna vsebina repertoarja moške pevske skupine iz Luč, ki petje na četrtko izvaja kot lastno, od predhodnih generacij prevzeto pevsko tradicijo. Pevci od svojih predhodnikov prevzemajo tudi pesemski repertoar in način izvajanja posameznih pesmi. Z glasovoma tretko in četrtko tako izvajajo pesmi, ki so jih na tak način izvajali njihovi predhodniki – ne glede na njihovo besedilno vsebino. Dialog tretke in četrčke daje osnovnemu večglasju bogatejšo harmonsko in barvno razsežnost, poleg tega deluje struktura tega dialoga kot okrasni element, ki je v slovenski pevski tradiciji izjemna redkost.

V Lučah, kjer je še živa tradicija tega petja, uporabljajo narečno poimenovanje za glasova: treka za tretko in štrta za četrtko. Izraza opredeljujeta mesto v sozvočju, torej tretji in četrti glas nad basom.

Zaradi pomanjkanja zgodovinskih podatkov o petju na četrtko lahko na podlagi terenskih posnetkov iz Zgornje Savinjske doline iz sredine 20. stoletja sklepamo, da ta tradicija sega vsaj že v konec 19. stoletja. Sodeč po posnetkih, je bila praksa petja na četrtko razširjena v vaseh Zgornje Savinjske doline, do danes pa je ta

način ohranila le pevska skupina iz Luč, ki temelji na neprekinjenem medgeneracijskem prenašanju te pevske tradicije. Na širšo prepoznavnost petja na četrtko so vplivali pozornost etnomuzikologov, vključevanje v radijske oddaje, na zvočne nosilce in v odrske nastope, pa tudi spodbude Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti za obnavljanje tega pevskega načina.

Datacija:

zadnja četrtina 19. stol. (domnevno)

3. LOKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

Naselje: **LUČE (LUČE)**

Opis lokacije:

Luče ob Savinji, Podvolovljek, Podveža, Krnica, Raduha, Konjski vrh, Strmec

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **480640** X: **134740**

4. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

**Ljudski pevci Kulturno-umetniškega društva Tone Mlačnik Luče
Luče 106, 3334 Luče**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02_00094.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Aneta Šiljar, 2019

6. VARSTVENE USMERITVE ZA ENOTO

Kategorija usmeritev: **drugi ukrepi ohranjanja nesnovne dediščine**

Opis usmeritev:

osnovne varstvene usmeritve za nesnovno dediščino

7. PRISTOJNOSTI

Pristojna institucija: **Slovenski etnografski muzej**

Strokovna področja:

etnologija, etnomuzikologija

8. POVEZAVA ENOTE Z DRUGIMI ENOTAMI REGISTRA

Register nesnovne kulturne dediščine:

Register nepremične kulturne dediščine:

Register premične kulturne dediščine:

9. UTEMELJITEV VPISA

Način petja na četrtko je pevski način, značilen za Luče v Zgornji Savinjski dolini, ki ponuja pevsko in zvočno bogatejšo izkušnjo, kot je petje osnovnega triglasja. Petje na četrtko se je v zadnjih treh desetletjih utrdilo v lokalni zavesti in v nacionalnem okviru kot posebna glasbena vrednota, ki zahteva izurjenost in izjemno usklajenost pevcev

najvišjih dveh glasov.

10. OMEJITVE GLEDE JAVNOSTI PODATKOV

Omejitve: **ni omejitev glede javnosti podatkov**

11. OPOMBE

12. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **> 30 m**

Natančnost območja: **območje ni določeno**

13. VPIS V REGISTER

Vpis dne: **2.6.2021**

Št.: **Rzd-01-21-00030-03**

Razlog: **pobuda**

14. SPREMEMBA REGISTRA

Sprememba dne:

Št.:

Razlog:

15. IZBRIS IZ REGISTRA

Izbris dne:

Št.:

Razlog:

16. ZAZNAMKI

Številka: Rzd-01-21-00030-11-01

Datum: 2.6.2021

opis nosilca enote nesnovne dediščine

1. IDENTIFIKACIJA ENOTE DEDIŠČINE

EID: **02-00094**

Ime enote: **Petje na četrtko**

2. NOSILEC IZROČILA, ZNANJA ALI DEJAVNOSTI

Nosilec: Identifikacija nosilca: **266**

**Ljudski pevci Kulturno-umetniškega društva Tone Mlačnik Luče
Luče 106, 3334 Luče**

3. OPIS DEJAVNOSTI NOSILCA

Opis (posebnosti glede na opis enote dediščine):

Je edini nosilec te enote nesnovne dediščine.

Status: **aktiven nosilec**

4. LOKACIJA NOSILCA

Naselje: **OSTALO (OSTALO)**

Geokode lokacije (G-K koordinate centroida): Y: **480681** X: **134734**

5. KARAKTERISTIČNI PRIKAZ

Foto datoteka: **KF_02N_00266.jpg**

Avtorstvo in avtorske pravice prikaza:

Aneta Šiljar, 2019

6. OPOMBE

7. KVALITETA PODATKOV

Natančnost centroida: **1 m - 3 m**

8. VPIS NOSILCA

Vpis dne: **2.6.2021**

Razlog: **pobuda**

Številka: **Rzd-01-21-00030-03**

9. SPREMEMBA NOSILCA

Sprememba dne:

Razlog:

Številka:

10. IZBRIS NOSILCA

Izbris dne:

Razlog:

Številka:

11. ZAZNAMKI